

Pojam i značenje sintagme “akademske vještine”

To su vještine koje obuhvataju široki spektar znanja i sposobnosti pojedinca – kao što su komunikacija, pismenost, psihološke vještine, sposobnosti i znanja vezanih posredno ili direktno za proces učenja, sposobnosti i vještine čitanja i razumijevanja pročitano, logika, metodika, matematika, naučna saznanja..., i koje su tom pojedincu neophodne da bi uspješno završio studije, ostvario karijeru, te bio osposobljen za doživotno (odn. cjeloživotno) učenje.

Da bi se realizovali navedeni ciljevi studenti bi tokom svog dodiplomskog i postdiplomskog studija trebali da savladaju klaster znanja i praktičnih vještina koji bi obuhvatao:

- 📁 Akademske vještine;
- 📁 Kreativno pisanje i teoriju pismenosti;
- 📁 Retoriku i komunikacione vještine;
- 📁 Timski rad i socijalne vještine.

Veći dio znanja, a posebno vještina, obuhvaćenih ovim modulom pretpostavljeni su u okvirima opštih kompetencija svih svršenih studenata u Evropskoj uniji, koji su minuciozno razrađeni tzv. Dablinskim deskriptorima studijskih ciklusa i predstavljaju kvalifikacione okvire evropskog prostora visokog obrazovanja¹.

Akademske vještine predstavljaju interdisciplinarni predmet koji obuhvata znanja i tehničke vještine iz više užih i širih naučnih i stručnih oblasti koje uključuju, ali se ne iscrpljuju, sa poglavljima iz **primjenjene i opšte psihologije učenja**, pažnje, slušanja, motivacije i pamćenja, **menadžmenta**, **logistike i organizacije učenja**, **vještine i tehnike timskog rada**, osnovne **komunikacione vještine**, teorijska i praktična znanja vezana za **upravljanje vremenom** (time management) te razvoj **kritičkog mišljenja i kritičke analize**.

Akademske vještine ovako definisane obuhvataju:

📖 Pažnju i slušanje,

koji obuhvataju jedan ili više aspekata obrađivanja informacija od strane svakog pojedinca kao što su: pažnja i koncentracija, ponavljanje, kodiranje i pronalaženje memorisanih informacija. Sa ovim psihološkim pojavama povezani su elementi vezani za psihološke procese “Pamćenja”.

📖 Pamćenje

obuhvata fiziološku osnovu pamćenja, tipove pamćenja i strategije za poboljšanje pamćenja u raznovrsnim akademskim i društvenim zadacima.

📖 Motivaciju

pruža rezime motivacionih strategija. Glavna odlika je faktorska analiza psiholoških motivacija ili pokretača.

📖 Vođenje bilježaka

Radovi u ovom odjeljku ispituju strategije vođenje bilježaka i strategije aktivnog učećšća na času odn. interaktivne nastave. Navedeni su pristupi i za predavače i za studente.

📖 Organizacija

elaborira strategije organizovanja fizičkih parametara vezanih za kompleks učenja (prostor, vrijeme, tehnikalije, logistika) i organizovanja informacija u raznovrsnim akademskim zadacima, kao što su učenje, kreativan rad, razumijevanje pročitano i vođenje bilježaka. Najveći dio sadržaja ovog poglavlja ilustrovan je crtežima i grafičkim organizacijama.

Timski rad, grupno i kooperativno učenje

Ovdje su navedene informacije o pravilima, strategijama i ciljnim zadacima radnih grupa i grupa za učenje. Dodatni podaci o grupnom učenju navedeni su i u poglavlju o "Razumijevanju pročitano".

Ispitivanje/preslišavanje

Ispitivačke vještine odnose se na sposobnost da se formulišu pitanja o situacijama, predmetima, pojmovima i idejama, kao i da se odgovara na postavljena pitanja. Pitanja mogu poticati od same osobe ili od drugih ljudi. Pitanja mogu da se odnose na upite za koje je potrebno prisjetiti se podataka zabilježenih u memoriji ili na upite koji funkcionišu na nivou znanja, crpeći odgovore iz baze znanja koju osoba posjeduje i koji zahtjevaju od osobe da obradi informacije a ne da ih se prosto prisjeti. Ova pitanja uključuju sposobnost razumijevanja, primjene, analize, sinteze i evaluacije informacija.

Čitanje i razumijevanje pročitano

Ovaj dio se bavi različitim aspektima razumijevanja pročitano: riječnikom, organizacijom, te stavovima i motivacijom. Opisane su i primjene strategija čitanja u određenim oblastima, kao što su prirodne nauke, društvene i humanističke nauke.

Ispitni kompleks

Ova razmatranja bave se strategijama vezanim za:

- Ispitnu anksioznost
- Pripremom ispita
- Polaganjem ispita

Upravljanje vremenom (Time Management XE "time management"),

razmatra opšte strategije upravljanja vremenom bazirane na pozitivnoj selekciji aktivnosti i zadataka određivanjem prioriteta, uključujući i racionalno odbacivanje neproaktivnih zadataka i obaveza. Pritom, osnovni kriterij selekcije postaje radna, životna i socijalna relevantnost tih aktivnosti odn. zadataka. Razmatraju se tehnike povećanja lične produktivnosti i onemogućavanja ometanja, kao i predupređivanje mehanizama "odugovlačenja", te specifične strategije upravljanja vremenom vezane za kompleks učenja i stvaralačkog rada.

Kreativno pisanje

U ovom poglavlju razmatraju se koraci, vještine i strategije koji čine proces pisanja (eseja, seminarских radova, monografija i naučnih radova), osnovi teorije pismenosti, organizacija i aktivnosti pisanja. Neki tekstovi su napisani za predavače dok su drugi za studente.

Govorne i komunikacione strategije

U ovom poglavlju se elaboriraju praktične strategije primjenjene retorike.

Kritičko mišljenje i kritičku analizu

Zašto akademske vještine..?

Ako se uporedi privredni razvoj u svijetu u posljednja tri vijeka može se vidjeti da su u XVIII vijeku osnova za razvoj privrede bili prirodni resursi, u XIX vijeku to je bio razvoj tehnologije, a u XX vijeku to je bio razvoj finansija. Krajem XX vijeka analitičari su najavili da će osnova privrednog razvoja XXI vijeka biti **znanje** kao osnovni resurs i izvor konkurentnosti. Jer, neće više biti u prednosti ona privreda odn. ona društva koja imaju pristup prirodnim resursima, tehnologiji i /ili obilju finansijskih sredstava, već ona koja imaju sposobnost kontinuiranog učenja a to znači sticanje znanja u cilju stvaranja superiornih proizvoda i usluga na tržištu odn. ostvarivanja koncepta "društva znanja".

Ekonomija i društvo zasnovani na znanju imaju u svojoj suštini kombinaciju četiri nezavisna elementa: 1) proizvodnju znanja pretežno kroz naučna istraživanja; 2) transmisiju znanja kroz obrazovanje i osposobljavanje; 3) diseminaciju znanja kroz informacione i komunikacione tehnologije; 4) korišćenje znanja u tehnološkim inovacijama.

Ekonomija i društvo zasnovani na znanju pretpostavljaju bitno izmjenjene profile poslodavaca, organizatora procesa rada i neposrednih radnih izvršilaca. Osim značajnih zahtjeva vezanih za znatno povećan kvalifikacioni, tehnološki i obrazovni nivo, mijenjaju se i psihološki, komunikacioni i mentalni profili budućih radnika jer:

- Poslodavci i lideri žele zaposlene koji će kontinuirano osavremenjavati i dalje usavršavati svoje vještine i koji će efektivno komunicirati i raditi nezavisno;
- Novoj privredi potrebni su pojedinci koji posjeduju široki rang vještina visokog nivoa i sposobnosti, kao što su kritičko mišljenje, rješavanje problema, timski rad i vještine donošenja odluka.
- Ljudi treba da imaju vještine visokog nivoa da bi djelovali, odgovarali, učili dalje i reagovali na zgusnute promjene koje se intenzivno dešavaju u kratkim vremenskim ciklusima.

Visokoškolske ustanove moraju da razvijaju ili još bolje usavršavaju odgovarajuće vještine i znanja kod studenata da bi bili uspješni tokom studija i da bi stekli vještine potrebne za XXI vijek, jer priprema buduće radne snage bez obzira na nivo stečenog obrazovanja zavisiće **od sposobnosti obrazovnog sistema da promoviše kognitivne sposobnosti studenta kao što su logičko mišljenje, rješavanje problema, analitičke vještine, pažljivo posmatranje i upravljanje podacima i promjenama.**

Stoga procesi učenja i savladavanja stručnih vještina za XXI vijek obuhvataju četiri velike kategorije:

- Digitalnu pismenost
- Kreativno mišljenje
- Efektivnu komunikaciju i
- Visoku produktivnost

Digitalna pismenost znači da studenti treba da postignu izuzetne rezultate u oblasti nauke, tehnologije i kulture koristeći i razumijevajući informacije.

Kreativno mišljenje pripada kategoriji intelektualnih sposobnosti za primjenu informacionih i drugih savremenih tehnologija u složenim situacijama, kako bi student mogao da razumije posljedice onoga što radi. Ove sposobnosti su "životne vještine" formulisane u kontekstu digitalnih tehnologija.

Vještine efektivne komunikacije su suštinske za uspjeh u društvu zasnovanom na znanju. Za uspjeh u bilo kojoj oblasti poslovanja, proizvodnje, istraživanja i drugim kreativnim djelatnostima, potrebne su vještine: timskog rada, učenja drugih za sticanje novih vještina, pružanja usluga klijentu, liderstva, pregovaranja i rada sa različitim grupama ljudi. Međutim, teoretičari ostavljaju i otvorenu dilemu - koliko god informacione tehnologije mogu da igraju vodeću ulogu u efektivnoj komunikaciji, one mogu da otvore i različite etičke dileme.

Visoka produktivnost se ne stiče neposredno kao vještina odn. sposobnost u toku obrazovanja, ali set vještina u ovom klasteru počinju da se izgrađuju već tokom procesa obrazovanja i sticanja znanja.

CAL baza podataka strategija za učenje - Center for Advancement of Learning Muskingum College-a

Centar za unapređenje učenja (CAL - *Center for Advancement of Learning*) na Muskingum koledžu razvio je bazu podataka posvećenu doživotnom učenju. Stručnjaci Centra pomažu studentima da razviju strategije neophodne za uspjeh u radu na fakultetskim kursevima i tokom studiranja.

CAL baza podataka strategija za učenje namijenjena je studentima, predavačima, tutorima i savjetnicima.